

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 18.09.2021
Published /Yayınlanma 31.01.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Özgül, O. (2022). Bir ölçek geliştirme çalışması: Eş Olma Değeri Ölçeği (EDÖ). *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(79), 12-18.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2814>

Oylum ÖZGÜL
<https://orcid.org/0000-0003-4857-9974>
MEB, Uzm. Psikolojik Danışman

BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: EŞ OLMA DEĞERİ ÖLÇEĞİ (EDÖ) A SCALE DEVELOPMENT STUDY: MATE VALUE SCALE (MVS)

ÖZET

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin eş olma değeri tutumlarını belirleyebilmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma 403 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Katılımcıların %41,7'si erkek, %58,3'ü kadındır. Ölçeğin yapı geçerliğini belirleyebilmek için Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör analizi uygulanmıştır. Ölçeğin, yapı geçerliği analizi sonuçlarına göre, 25 maddeden ve tek boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucu ölçeğin yeterli düzeyde uyum indeksine sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin güvenilirlik analizi sonuçlarına göre Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı, 0,87 olarak analiz edilmiştir. Bu bulgular sonucunda, ölçeğin üniversite öğrencilerinin eş olma değeri tutumlarının belirlenmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eş Değeri, Genç Yetişkinlik, Ölçek geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik.

ABSTRACT

This study, it is aimed to develop a valid and reliable measurement tool in order to determine university students' mate value. The research was conducted on 403 university students. 41.7% of the participants were male and 58.3% were female. Exploratory Factor Analysis and Confirmatory Factor analysis were applied to determine the construct validity of the scale. According to the results of the construct validity analysis of the scale, it was determined that it consisted of 25 items and one dimension. As a result of the analysis, it was determined that the scale had a sufficient level of fit index. According to the results of the reliability analysis of the scale, the Cronbach Alpha internal consistency coefficient was analyzed as 0.87. As a result of these findings, it was determined that the scale is a valid and reliable measurement tool that can be used to determine university students' mate value.

Keywords: Mate Value, Young Adulthood, Scale development, Validity, Reliability.

Issue/Sayı: 79

Volume/Cilt: 9

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

1. GİRİŞ

Eş olma değeri, açıkça evrimsel olarak önemli bir alanı izlemek ve kişiyi motive etmek için (özgüven sosyometre sistemine bağlı) kişinin kendi eş olma değeridir (Brase ve Guy, 2004). Bir kişinin eş olma değeri, o kişinin üreme ilişkisinde bir ortak olarak ne kadar değerli olacağına dair teorik olarak ölçülmüş bir tahmindir. Bu nedenle, eş olma değeri kabaca karşı cinsten üyelere yönelik "çekicilik" tahminleriyle ölçülür. Fiziksel, kişilik ve demografik faktörler dahil olmak üzere birçok değişken eş olma değerine katkıda bulunabilir (Buss, 1999). Eş olma değerinin bazı yönleri, kişilik, vücut ve diğer özelliklerde olduğu gibi kendine özgü varyasyonlardır ve başka türlü tek tip bir demografik popülasyon içinde farklılık gösterebilir (Gangestad ve Simpson, 2000; Singh ve Young, 1995).

Çekicilik ve eş olma değerin diğer yönleri, nüfus ve demografik değişkenlere göre sistematik olarak değişkenlik gösterebilir. Örneğin, genel olarak erkekler genç kadınları yaşlı kadınlardan daha çekici bulmaktadır (genç kadınların üreme potansiyelleri yaşlı kadınlardan daha büyüktür (Buss, 1989; Kenrick ve Keefe, 1992). Kadınlar ise kendilerinden biraz daha yaşlı erkekleri daha çekici bulabilmektedir (daha yaşlı erkekler, çocukların gelişimine yardımcı olmak için daha fazla kaynağa ve statüye sahip olma eğilimindedir (Buss, 1989).

Araştırmacılar genellikle bir bireyin eş olma değerini, partnerinin eş olma değerinden bağımsız olarak ölçer (Sideling ve Booth-Butterfield, 2007). Bununla birlikte, araştırmalar, eş olma değeri tutarsızlığını ölçmenin önemine de dikkat çekmektedir (bir bireyin eş olma değeri ile partnerinin eş olma değeri arasındaki fark). Eş olma değeri tutarsızlığı, affetme ve kıskançlık dahil olmak üzere birçok ilişki davranışını öngörebilir (Sideling ve Booth-Butterfield, 2007). Aynı zamanda partnerin ayrılma olasılığı ve eş tutma davranışlarını da öngörebilir (Buss ve Shackelford, 1997).

Bir partnerin eş olma değerini diğer potansiyel partner adaylarının değerine göre değerlendiren bireyler, bir partnerin eş olma değerini değerlendirmeyenlerden daha yüksek düzeyde partnerler seçebilirler (Buss ve Shackelford, 1997). Benzer şekilde, kendi eş olma değerini partnerinin eş olma değerine göre değerlendiren kişiler, eş olma değerindeki tutarsızlığı, değerlendirmeyenlere kıyasla partnerlerinin sadakatsizlik ve ayrılma olasılığını daha doğru bir şekilde tespit edebilirler (Buss ve Shackelford, 1997). Benzer şekilde, bağımsız olarak partnerlerinden daha yüksek eş olma değerine sahip olarak değerlendirilen kadınlar, partnerlerinin sadakatsizliğinin bir sonucu olarak boşanma olasılıklarının daha yüksek olduğunu bildirmektedir (Buss ve Shackelford, 1997).

Benzer şekilde; fiziksel olarak daha az çekici değerlendirilen ve partnerini ise fiziksel olarak daha çekici olarak değerlendiren bireyler, daha sık intraseksüel partner seçme davranışları sergilerler (South, Oltmanns & Turkheimer, 2003). Buna göre, eş olma değeri tutarsızlığına ilişkin algılar, ilişki kararlılığı algılarını etkileyebilir ve bu nedenle, bu ilişkiyi korumaya yönelik davranışları da etkileyebilir.

Örneğin, eş olma değerlerinin partnerlerinden daha düşük olduğunu algılayan bireylerin, partnerlerini bir rakibe kaptırma riski daha yüksek olabilir (Buss ve Shackelford, 1997). Aslında, partnerlerini fiziksel olarak daha fazla çekici olarak algılayan erkekler, kaynaklarını sergileme ve görünümünü iyileştirme eğilimlerini daha çok bildirmişlerdir; ayrıca daha fazla sözlü mülkiyet sinyalleri iletirler ve daha fazla cinsellik içi tehditler oluştururlar (Buss ve Shackelford, 1997). Benzer şekilde, kendilerinden daha yüksek (veya daha düşük) eş olma değerine sahip erkeklerin partnerleri (katılımcıların değerlendirmelerine göre), partnerlerinin ciddi ilişkilere girme olasılığının daha yüksek olduğunu ve kendilerinin başka erkeklerle ilişki kurma olasılıklarının da daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir (Buss ve Shackelford, 1997). Bu nedenle, eş olma değerinin algılanması, bireylerin partnerlerini aldatma olasılığını azaltan davranışlarda bulunma olasılığını etkileyebilir (yani, eş tutma davranışlarını) (Buss ve Shackelford, 1997).

2. YÖNTEM

Bu bölümde Eş Olma Değeri Ölçeği (EDÖ) geliştirme çalışmasının analiz aşamalarına ve çalışma grubundaki bireylerin bazı özelliklerine yer verilmiştir.

2.1. Madde Yazımı ve Pilot Uygulama

EDÖ'nün geliştirilmesinde ilk olarak alan yazın taraması yapılmış ve ilgili konuda literatür incelenmiştir. Eş değeri kavramı ile ilgili özellikle yurt dışı çalışmaların yoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Eş Olma Değeri Ölçeği'nin geliştirilmesinde çoğunlukla yurt dışı literatürden yararlanılmıştır. İncelenen alan yazın ve eş değeri kavramına yönelik teoriler sonucunda 72 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Ölçeğin ilk formunun oluşturulabilmesi amacıyla psikolojik danışma ve rehberlik alanında uzman 7 kişiden görüş alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda ölçek maddelerinde bazı düzenlemelere gidilmiştir. Ardından ölçeğin yanıtlanabilirlik ve anlaşılabilirlik gibi özelliklerinin değerlendirilebilmesi amacıyla 28 üniversite öğrencisinden oluşan bir gruba ön uygulama yapılmıştır. Katılımcılardan alınan bu geri bildirimler ve pilot çalışmadan elde edilen ön görüşler sonucunda ölçeğe son hali verilerek uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Bütün bu işlemler ve elde edilen veriler ışığında; 25 maddeden oluşan ölçeğin deneme formu oluşturulmuştur. Katılımcılardan “Bana hiç uygun değil”, “Bana uygun değil”, “Bana kısmen uygun”, “Bana uygun” ve “Bana tamamen uygun” arasında değişen 5’li Likert tipi bir ölçek üzerinde kendi eş değeri tutumlarını belirtmeleri istenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde eğitim görmekte olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılım sağlayan 403 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmanın ilk çalışma grubu EDÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından ilki olan pilot çalışma için 28 üniversite öğrencisinden (12 kadın, 16 erkek) oluşmaktadır. Araştırmanın 2. çalışma grubuna ise elde edilen son form, gönüllü üniversite öğrencilerine uygulanarak veri elde edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Eş olma değeri ölçeği geçerlik ve güvenilirlik analiz çalışması kapsamında, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan kişisel bilgiler formu kullanılmıştır. Bu formda, cinsiyet, üniversitede kaçınıcı yılı olduğu, mevcut ilişki durumu ve en uzun ilişki süresi gibi bazı demografik değişkenlerin yer aldığı sorular bulunmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmada katılımcıların eş olma değeri düzeylerini ortaya koymak adına tasarlanan ölçeğin güvenilirliğinin test edilmesi için Cronbach Alfa analizi ve yapıların testi için DFA faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizinde uyum parametreleri hesaplanmıştır. Tanımlayıcı istatistikler frekans, yüzde, ortalama, standart sapma şeklinde verilmiştir. Katılımcıların eş olma değeri düzeyleri ve demografik özellikler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için bağımsız örneklem t testi ve varyans analizi uygulanmıştır. Çalışmada 0,05'den küçük p değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir ($\alpha=0,05$). Analizler SPSS 25.0 paket programı yardımı ile sonlandırılmıştır. DFA analizleri ise IBM SPSS Amos programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Genel Özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Erkek	168	41,7%
	Kadın	235	58,3%
Üniversitede kaçınıcı yılı	1	112	27,8%
	2	44	10,9%
	3	90	22,3%
	4	117	29,0%
	5 ve üzeri	40	9,9%
Mevcut durumda romantik ilişki	Var	109	27,0%
	Yok	294	73,0%
En uzun romantik ilişki süresi	0- 6 Ay	107	26,6%
	6 Ay- 1 Yıl	52	12,9%
	1 Yıl üzeri	244	60,5%

Katılımcıların %41,7'sinin erkek ve %58,3'ünün kadın olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların üniversitedeki eğitimlerinin kaçınıcı yılında olduğuna baktığımızda %27,8 ile 1, %10,9 ile 2, %22,3 ile 3, %29 ile 4 ve %9,9 ile 5 ve üzerinde olduğu görülmüştür. Diğer taraftan katılımcıların %27'sinin şu anda romantik bir ilişkisi olduğu görülmüştür. En uzun ilişki sürelerine baktığımızda ise %26,6 ile 0-6 ay, %12,9 ile 6 ay 1 yıl ve %60,5 ile bir yıldan fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Katılımcıların Genel Özelliklerine Göre Eş Olma Değeri Düzeylerinin İncelenmesi

Katılımcı Özellikleri	Eş Olma Değeri		p
		X±s.s.	
Cinsiyet	Erkek	3,25±0,65	0,01*
	Kadın	3,43±0,85	
Üniversitede kaçınıcı yılı	1	3,60±0,98	0,01*
	2	3,75±0,25	
	3	3,12±0,58	
	4	3,02±0,49	
	5 ve üzeri	3,75±0,98	
Mevcut durumda romantik ilişki	Var	3,39±0,63	0,42
	Yok	3,34±0,83	
En uzun romantik ilişki süresi	0-6 Ay	3,25±0,73	0,01*
	6 Ay- 1 Yıl	3,46±0,83	
	1 Yıl ve üzeri	3,09±0,44	

*0,05 düzeyinde anlamlı ilişki

Çalışmada eş olma değeri düzeylerinin katılımcıların cinsiyetlerine göre farklı olduğu görülmüştür. Kadınların eş olma değeri düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek düzeylerde olduğu görülmüştür ($p=0,01$, $p<0,05$).

Çalışmada eş olma değeri düzeylerinin katılımcıların üniversitedeki yıllarına göre farklı olduğu görülmüştür. Farkın nedenin 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinin eş olma değeri düzeylerinin diğer gruplara göre daha düşük düzeylerde olduğu görülmüştür ($p=0,01$, $p<0,05$).

Mevcut durumda romantik ilişki olma durumlarının eş olma değeri düzeylerine anlamlı şekilde etki etmediği görülmüştür ($p=0,42$, $p>0,05$).

Çalışmada eş olma değeri düzeylerinin katılımcıların en uzun ilişki yıllarına göre farklı olduğu görülmüştür. Farkın nedenin en uzun ilişkisi 1 yıl ve üzerinde olan öğrencilerinin eş olma değeri düzeylerinin diğer gruplara göre daha düşük düzeylerde olduğu görülmüştür ($p=0,01$, $p<0,05$).

4. GÜVENİRLİK ve GEÇERLİK ANALİZLERİ

Doğrulayıcı faktör analizi çalışmasında tüm maddelerin açıklanan varyans düzeyi ile ilişkisi %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

Söz konusu maddeler IBM SPSS Amos programı yönlendirmeleri ile şu modifikasyon düzeltmeleri için kovaryans yolları kurulmuştur; Eş olma değeri boyutunda ifade 1 ile 2 ($\beta=0,19$), 1 ile 3 ($\beta=0,29$), 2 ile 3 ($\beta=0,32$), 4 ile 15 ($\beta=0,29$), 13 ile 16 ($\beta=0,35$), 7 ile 19 ($\beta=0,31$) için kovaryans yollarının kurulduğu görülmüştür. Ayrıca 9 ile 14 ($\beta=0,36$), 21 ile 22 ($\beta=0,37$), 20 ile 14 ($\beta=0,35$) ifadeleri arasında anlamlı yolların kurulduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucu olarak tüm maddelerinin tek bir boyuttan oluştuğu görülmüştür. Yukarıdaki maddeler arasında kurulan yolların güçlü ve anlamlı olduğu ifade edilebilir.

Modelde yapılan modifikasyon düzeltmelerinden sonra ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi model uyum indeksleri tablodaki Tablo 3'teki gibi hesaplanmıştır.

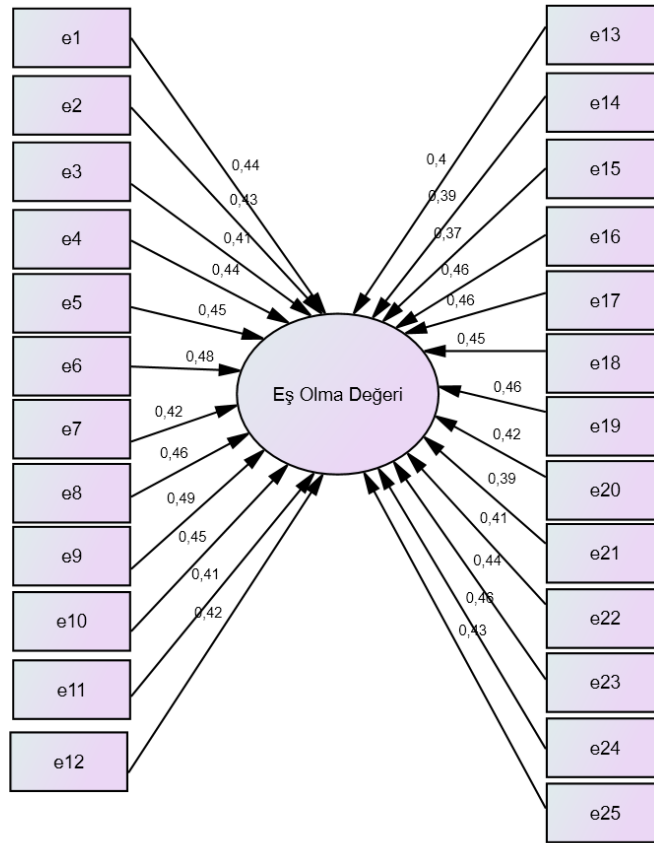
Tablo 3. Model Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri	Değer	Uyum Durumu	Mükemmel Uyum Ölçütleri	Kabul Edilebilir Uyum Ölçütleri
¹ $2/sd \chi$	1.921	Kabul Edilebilir Uyum	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 3$
² AGFI	0.971	Kabul Edilebilir Uyum	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$.85 \leq AGFI \leq .90$
³ GFI	0.901	Kabul Edilebilir Uyum	$.95 \leq GFI \leq 1.00$	$.90 \leq GFI \leq .95$
³ CFI	0.91	Kabul Edilebilir Uyum	$.95 \leq CFI \leq 1.00$	$.90 \leq CFI \leq .95$
³ IFI	0.911	Kabul Edilebilir Uyum	$.95 \leq IFI \leq 1.00$	$.90 \leq IFI \leq .95$
⁴ RMSEA	0.065	Kabul Edilebilir Uyum	$.00 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 \leq RMSEA \leq .08$
⁴ SRMR	0.061	Kabul Edilebilir Uyum	$.00 \leq SRMR \leq .05$	$.05 \leq SRMR \leq .10$
⁵ PNFI	0.729	Kabul Edilebilir Uyum	$.95 \leq PNFI \leq 1.00$	$.50 \leq PNFI \leq .95$
⁶ PGFI	0.691	Kabul Edilebilir Uyum	$.95 \leq PGFI \leq 1.00$	$.50 \leq PGFI \leq .95$

1(Kline, 2011), 2(Schermelleh-Engel & Moosbrugger, 2003), 3(Baumgartner & Homburg, 1996; Bentler, 1980; Bentler & Bonett, 1980; Marsh, Hau, Artelt, Baumert & Peschar, 2006), 4(Browne & Cudeck, 1993), 5(Hu & Bentler, 1999), 6 (Meyers, Gamst & Guarino, 2006)

Çalışmada $sd \chi$, AGFI uyum parametreleri incelendiğinde çalışmada elde edilen boyutların mükemmel düzeyde uyuma sahip olduğu görülebilir. GFI, CFI, IFI, RMSEA, SRMR, PNFI ve PGFI uyum parametreleri incelendiğinde ise çalışmada kabul edilebilir düzeyde uyumun olduğu görülmektedir. Tek boyutlu yapının uyum düzeyinin iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Uyum indekslerinin kuramsal model ile gerçek elde edilen datar arasındaki uyumunun analizinde birbirlerine göre güçlü ve zayıf yönlerinin olması sebebiyle modelin uyumunun elde edilmesi için birçok uyum indeksi değerinin kullanılması birçok araştırmacı tarafından önerilmektedir. Bunlardan en yaygın olanları (Ki-Kare Uyum Testi (Chi-Square Goodness), İyi Uyum İndeksi (GFI), Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi (AGFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI), Ortalama Hataların Karekökü (RMR veya RMS) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü'dür (RMSEA) (Büyüköztürk, Akgün, Kahveci ve Demirel, 2004).

Şekil 1. Eş Olma Değeri Ölçeğinin Path Diagramı ve Faktör Yükleri

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %78'lik kısmını açıklayan tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir.

Şekil 2. Scree Plot Grafiği

AFA sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur. Model uyum indekslerinin tamamı kabul edilebilir düzeyde uyumu işaret etmektedir. Elde edilen tek boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %78'ni oluşturmaktadır. Elde edilen varyansın bu tip çalışmalarda %60 ve üzeri olması beklenir. KMO düzeyinin 0,86 olduğu ve örneklem sayısının yeterli olduğu görülmüştür. Yapılan n=403 anketin ölçekteki değişimleri anlatma bakımından yeterli sayıda olduğu görülmüştür. Barlet's Testi sonucu göre tek boyutlu yapının da anlamlı olduğu görülmektedir ($X^2= 3521,26$, $p=0,01$).

Tablo 4. Faktör Yüğü ve Betimleyici İstatistikler

İfadeler	Faktör Yüğü	Madde toplam puan korelasyonu	X±s.s.
Madde1	0,62	0,68	2,63±1,21
Madde 2	0,57	0,72	3,63±0,90
Madde 3	0,62	0,74	4,33±0,91
Madde 4	0,63	0,80	2,64±1,10
Madde 5	0,71	0,70	4,01±0,96
Madde 6	0,61	0,78	2,68±1,13
Madde 7	0,69	0,67	3,86±0,83
Madde 8	0,58	0,65	3,47±1,15
Madde 9	0,56	0,63	3,68±0,86
Madde 10	0,54	0,55	2,91±1,39
Madde 11	0,46	0,58	3,37±0,95
Madde 12	0,49	0,64	2,84±1,14
Madde 13	0,55	0,71	1,91±1,27
Madde 14	0,62	0,62	3,67±0,93
Madde 15	0,57	0,61	4,13±0,82
Madde 16	0,56	0,49	3,43±1,08
Madde 17	0,44	0,49	2,82±1,06
Madde 18	0,44	0,54	3,68±0,87
Madde 19	0,49	0,78	2,16±0,94
Madde 20	0,73	0,79	3,66±0,77
Madde 21	0,74	0,59	4,25±0,67
Madde 22	0,54	0,80	3,70±0,86
Madde 23	0,75	0,61	4,1±0,77
Madde 24	0,56	0,48	2,47±1,10
Madde 25	0,43	0,56	4,08±0,88
Maddeler			3,35±0,78

Tek bir boyuttan oluşan ölçeğin maddelerine ilişkin faktör yükleri incelendiği zaman tüm faktör yüklerinin 0,40 kritik düzeyin üzerinde olduğu görülmüştür. Tüm faktör yüklerinin ise 0,44-0,75 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Ölçekte madde toplam puan korelasyonu değerlerinin 0,30 ve altında olmadığı 0,48-0,80 arasında değiştiği ve beklenenin üzerinde yüksek olduğu ifade edilebilir. Korelasyon katsayılarının yüksek olmasının, maddenin ölçülen teorik yapıya uygunluğunun beklenen düzeyin üstünde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genel eş olma değeri düzeylerinin ortalama 3,35±0,78 düzeyinde olduğu görülmüştür. Kitlenin genel olarak eş olma değeri düzeylerinin ortanın üzerinde olduğu ifade edilebilir.

Çalışmada tek boyutlu yapı için güvenilirlik düzeyinin 25 maddelik ölçekte 0,87 düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu durum ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Güvenilirliğin artması amacı ile çalışmadan ifade çıkarılmasına gerek duyulmadığı görülmüştür.

5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Ülkemizde romantik ilişkilerdeki dinamikleri çözebilmek ve değerlendirebilmek adına pek çok çalışmanın ve araştırmanın varlığına rağmen kişilerin eş olma değeri tutumlarını doğrudan ölçen bir ölçme aracının olmaması dikkat çekicidir. İlgili konuda yapılan çalışmaların ve ölçeklerin büyük bir kısmı yabancı literatürde yer almaktadır. Dolayısıyla kültüre duyarlı yeni bir eş olma değeri ölçek formunun mevcut alanyazındaki ihtiyacı karşılayacağı öngörülmektedir.

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin eş olma değeri tutumunu ölçen güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı geliştirmek olmuştur. Ölçeğin yapı geçerliğinin analizinde, doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi sonrası ortaya çıkan uyum indeks değerlerine bakıldığında, tek boyutlu modelin beklenen düzeyde iyi uyum verdiği görülmektedir. Diğer taraftan çalışmalarda kullanılması planlanan ölçme araçları için beklenen güvenilirlik düzeyinin, .70 seviyesinde olması (Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2008) ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. Gerçekleştirilen madde analizi sonucunda ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayılarının .30 ölçütünü de karşıladığı görülmüştür.

Diğer taraftan eş olma değerinin katılımcıların cinsiyetlerine, üniversitede kaçınıcı yıllarında olduklarına ve en uzun ilişki sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılıklar görülmüştür.

Eş olma değeri ölçeğinin, geçerlik ve güvenilirlik analizinden elde edilen sonuçlara göre geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Ancak geçerlik ve güvenilirlik analizinin sadece üniversite öğrencileri ile yapılmış olması çeşitli yaş grupları üzerinde gerçekleştirilecek çalışmaları gerekli kılmaktadır. Ayrıca, ölçeğin test tekrar-test güvenilirliğinin incelenmesi önem arz etmektedir. Diğer taraftan ölçeğin uyum geçerliğini saptamak için, geçerlik ve güvenilirliği ispatlanmış başka ölçeklerle arasındaki ilişkilere bakılabilir.

KAYNAKLAR

- Brase, G. L. & Guy, E. C. (2004). The demographics of mate value and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 36(2), 471-484.
- Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences. Evolutionary hypotheses tested in 37 different cultures. *Behavioral and Brain Sciences*, (12), 1-49.
- Buss, D. M. (1999). *Evolutionary psychology: the new science of the mind*. London: UK: Allyn & Bacon.
- Gangestad, S. W. & Simpson, J. A. (2000). The evolution of human mating: trade-offs and strategic pluralism (plus commentaries). *Behavioral and Brain Sciences*, 23, 573-644.
- Kenrick, D. T. & Keefe, R. C. (1992). Preferences in mates reflect differences in human reproductive strategies. *Behavioral and Brain Sciences*, 15, 75-133
- Miner, E. J., Starratt, V. G. & Shackelford, T. K. (2009). It's not all about her: Men's mate value and mate retention. *Personality and Individual Differences*, 47(3), 214-218.
- Shackelford, T. K. & Buss, D. M. (1997). *Marital satisfaction in evolutionary psychological perspective*. In R. J. Sternberg, & M. Hojjat (Eds.), *Satisfaction in close relationships* (pp. 7-25). New York, NY: The Guilford Press.
- Sidelinger, R. J. & Booth-Butterfield, M. (2007). Mate value discrepancy as predictor of forgiveness and jealousy in romantic relationships. *Communication Quarterly*, 55(2), 207-223.
- Singh, D. & Young, R. K. (1995). Body weight, waist-to-hip ratio, breasts, and hips: role in judgments of female attractiveness and desirability for relationships. *Ethology and Sociobiology*, 16(6), 483-507.
- South, S. C., Oltmanns, T. F. & Turkheimer, E. (2003). Personality and the derogation of others: Descriptions based on self-and peer report. *Journal of Research in Personality*, 37(1), 16-33.
- Trivers, R. L. (2017). *Parental investment and sexual selection* (pp. 136-179). Routledge.